

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

Підсумовуючи вищезазначене, слід додати, що не дивлячись на конкуруючий характер взаємодії, обидві системи моніторингу являються ефективними механізмами для збору даних. Які безпосередньо допоможуть наблизити морську галузь до абсолютного скорочення викидів парникових газів з судів.

Список використаних джерел:

1. Regulation (EU) 2015/757 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2015 on the monitoring, reporting and verification of carbon dioxide emissions from maritime transport, and amending Directive 2009/16/EC. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2015/757/oj#ntc10-L_2015123EN.01005501-E0010
2. European Union MRV Regulation. Guidance for ships over 5000GT which carry passengers or cargo to, from or between EU/EEA ports, regardless of Flag. <https://www.ics-shipping.org/wp-content/uploads/2020/08/ics-guidance-on-eu-mrv.pdf>
3. Resolution MEPC.278(70) (Adopted on 28 October 2016) Amendments to the annex of the protocol of 1997 to amend the International Convention for the prevention of pollution from ships, 1973, as modified by the Protocol of 1978 relating thereto. Amendments to MARPOL Annex VI (Data collection system for fuel oil consumption of ships). [https://www.wcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/MEPCDocuments/MEPC.278\(70\).pdf](https://www.wcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/MEPCDocuments/MEPC.278(70).pdf)

Ключові слова: викиди парникових газів, CO₂, Система збору даних ІМО, Системи моніторингу ЄС, Регламент MRV, Декларація відповідності, Документ про відповідність.

Key words: greenhouse gas emissions, CO₂, The IMO Data Collection System, EU monitoring, reporting and verification Systems, MRV Regulation, Statement of Compliance, Document of Compliance.

НАЗАРКО АРТЕМ АРКАДІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ПІДСИСТЕМА «ЕЛЕКТРОННИЙ СУД»

В умовах глобальних трансформаційних перетворень, впливу пандемічних викликів та загроз на шляху утвердження України у світі як сильною та авторитетною європейської держави, здатної забезпечити сприятливі зовнішні умови для стійкого розвитку і реалізації свого потенціалу, економіки та українського суспільства [6], ключову роль відіграє рівень цифровізації державного управління загалом та рівень цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, зокрема. Між тим, комплексна оцінка законодавчих новацій щодо цифровізації територіальних підрозділів Державної митної служби

України, інформатизації та автоматизації процесів їх діяльності свідчить про наявність ряду не тільки позитивних практик, але й проблемних питань, які потребують нагального вирішення.

У контексті наведеного слід вказати, що відповідно до положень пп. 4.1.4 п. 4 Розділу 4 «Напрями та заходи» Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, затвердженої Указом Президента України від 11.06.2021 року № 231/2021, з метою покращення доступу до правосуддя необхідно забезпечити розвиток електронного судочинства з урахуванням світових стандартів у галузі інформаційних технологій, його інтегрування в національну інфраструктуру електронного врядування через, зокрема, впровадження сучасного електронного діловодства в суді, електронного ведення справ, електронних комунікацій із судом, кабінету судді та кабінету учасника процесу [7]. Зазначимо, що інструментом, який забезпечує автоматизацію процесів діяльності в системі правосуддя, включаючи документообіг, автоматизований розподіл справ, обіг документів між судом та учасниками судового процесу, фіксування судового процесу та участь учасників судового процесу у судовому засіданні в режимі відеоконференції та інші потреби користувачів, є Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система [4].

Показово, що адвокати, нотаріуси, приватні виконавці, судові експерти, державні органи та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання державного та комунального секторів економіки реєструють свої офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в обов'язковому порядку. Інші ж особи реєструють свої офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі у добровільному порядку [4, п. 10]. При цьому, чинним процесуальним законодавством України також визначено перелік суб'єктів, для яких встановлено обов'язок зареєструвати офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі для пришвидшення та спрощення комунікації між судом та учасниками судових процесів, до яких віднесено адвокатів, нотаріусів, приватних виконавців, арбітражних керуючих, судових експертів, державні органи та органи місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання державного та комунального секторів економіки [1, ч. 6 ст. 6; 3, ч. 6 ст. 18; 8, ч. 6 ст. 14].

Говорячи про процедуру реєстрації користувачів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, а також подальшу автентифікацію таких осіб з метою їх доступу до підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи у межах наданих прав, слід вказати, що процедура реєстрації Електронного кабінету юридичної особи здійснюється з використанням кваліфікованого електронного підпису керівника такої юридичної особи, що підтверджується даними з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. При цьому, сертифікат кваліфікованого електронного підпису такої посадової особи повинен містити ідентифікаційні дані як юридичної, так і посадової особи. Разом із тим, керівник юридичної особи засобами

програмного забезпечення Електронного кабінету може уповноважувати працівників юридичної особи (у тому числі себе) або інших фізичних осіб чи фізичних осіб-підприємців на перегляд, створення та надсилання електронних документів, а також вчинення інших дій від імені юридичної особи з використанням власних Електронних кабінетів таких фізичних осіб чи фізичних осіб-підприємців [4, п. 11].

Між тим, відповідно до положень абз. 2–3 ч. 8 ст. 18 Кодексу адміністративного судочинства України, особи, які зареєстрували офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, подають процесуальні та інші документи, письмові та електронні докази, вчиняють інші процесуальні дії в електронній формі виключно за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, з використанням власного електронного підпису, прирівняного до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», якщо інше не визначено Кодексом адміністративного судочинства України. При цьому, особливості використання електронного підпису в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі визначаються Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему та/або положеннями, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів) [3].

Необхідно вказати, що користувачі Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи можуть надавати (відкликати) іншим користувачам Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи право на доступ до інформації, яка міститься у власних Електронних кабінетах, та право на вчинення за допомогою засобів Електронного кабінету дій від свого імені, які вважатимуться такими, що вчинені користувачем особисто [4, п. 23]. Користувач Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи може уповноважити іншого користувача на вчинення дій із використанням Електронного суду в інтересах довірителя, надавши засобами відповідної підсистеми Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи такому повіреному довіреність в електронній формі відповідно до вимог процесуального законодавства [4, п. п. 30–34]. При цьому, надання довіреності в електронній формі здійснюється засобами Електронного кабінету шляхом створення електронного документа встановленої форми, в якому визначається обсяг повноважень повіреного.

Слід зауважити, що довіреність в електронній формі, підписана кваліфікованим електронним підписом довірителя, надає можливість повіреному виконувати визначений довірительом перелік дій засобами Електронного суду. Повірений, якому довірительом видана довіреність в електронній формі із правом передоручення, може надати таку довіреність іншому користувачу на вчинення дій в інтересах довірителя (передоручення).

З огляду на зазначене, від імені юридичної особи видавати довіреності в електронній формі мають право особи, зазначені у відомостях Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань щодо такої юридичної особи у графі

«Прізвище, ім'я, по батькові, дати обрання (призначення) осіб, що обираються (призначаються) до органу управління такої юридичної особи, уповноважених представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або такі, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори та дані про наявність обмежень щодо представництва від імені юридичної особи». У вказаному контексті відмітимо, що довіреність в електронній формі, яка підтверджує повноваження представника, та електронні документи, на підставі яких відбувалось передоручення прав первинного довірителя (за їх наявності), автоматично додаються до документів, відправлених представником засобами Електронного суду.

Таким чином, для реєстрації кабінету юридичної особи необхідно використовувати кваліфікований електронний підпис, виданий на ім'я юридичної особи із зазначенням ЄДРПОУ (ключ печатка). Разом із тим, подача заяв до суду з кабінету юридичної особи неможлива. Для можливості подавати заяви до суду від імені юридичної особи, необхідно зареєструвати кабінет фізичної особи – представника юридичної особи та скористатися функціоналом подачі заяв за допомогою паперової або електронної довіреності. Юридична особа може уповноважити іншого користувача (фізичну особу) на вчинення дій із використанням Електронного суду в інтересах довірителя, надавши засобами відповідної підсистеми Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи такому повіреному довіреність в електронній формі з таким правом доступу: перегляд – уповноважена особа може ознайомитись з документами; редагування – уповноважена особа створює та редагує заяви без права подання до суду; подання – уповноважена особа створює, редагує, підписує заяви своїм електронним підписом та направляє до суду; передоручення – уповноважена особа може передати надані йому права іншим представникам.

Також слід вказати, що відповідно до п. п. 2.9–2.11 Інструкції користувача підсистеми «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, користувач Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи може уповноважити іншого користувача на вчинення дій із використанням Електронного суду в інтересах довірителя, надавши засобами відповідної підсистеми Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи такому повіреному довіреність в електронній формі відповідно до вимог процесуального законодавства. Надання довіреності в електронній формі здійснюється засобами Електронного кабінету шляхом створення електронного документа встановленої форми, в якому визначається обсяг повноважень повіреного. Довіреність в електронній формі, підписана кваліфікованим електронним підписом довірителя, надає можливість повіреному виконувати визначений довірителем перелік дій засобами Електронного суду. Повірений, якому довірителем видана довіреність в електронній формі із правом передоручення, може надати таку довіреність іншому користувачу на вчинення дій в інтересах довірителя (передоручення) [2].

Відповідно до п. 2.12 Інструкції користувача підсистеми «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, від імені юридичної особи видавати довіреності в електронній формі мають право особи, зазначені у відомостях Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань щодо такої юридичної особи у графі «Прізвище, ім'я, по батькові, дати обрання (призначення) осіб, що обираються (призначаються) до органу управління такої юридичної особи, уповноважених представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або такі, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори та дані про наявність обмежень щодо представництва від імені юридичної особи» [2].

Хотілось би підкреслити і те, що з метою забезпечення належного супроводження судових справ Державною митною службою України визначено можливість використання посадовими особами територіальних органів Державної митної служби України Аналітично-правової системи ZakonOnline, яка є актуальним джерелом юридичної інформації, універсальним юридичним порталом, що поєднує функціонал Єдиного державного реєстру судових рішень, офіційного порталу Верховної Ради України та інших ресурсів, доступним 24/7. Зазначимо, що в Аналітично-правовій системі ZakonOnline пошук документів здійснюється за двома основними типами: пошук з використанням спеціальних знаків та логічних операторів – звичайний пошук за ключовими словами, але з певними удосконаленнями, які полягають у використанні знаків та логічних операторів; пошук з використанням спеціальних фільтрів – пошук за ознаками, яким має відповідати шуканий документ. При цьому, доступ до Програми надається за доменним ім'ям customs.gov.ua та може використовуватися всіма працівниками територіальних органів Державної митної служби України [5].

Таким чином, територіальні підрозділи Державної митної служби України зобов'язані зареєструвати офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі з метою сприяння забезпеченню автоматизації процесів діяльності в системі правосуддя, розвитку електронного судочинства з урахуванням світових стандартів у галузі інформаційних технологій, його інтегрування в національну інфраструктуру електронного врядування через, зокрема, впровадження сучасного електронного діловодства в суді, електронного ведення справ, електронних комунікацій із судом, кабінету судді та кабінету учасника процесу. При цьому, видається, проблема щодо зволікання у реєстрації офіційної електронної адреси пов'язана не тільки із відсутністю імперативного використання електронного документообігу в судах і тим, що чинне процесуальне законодавство України не містить достатніх важелів та стимулів, а і з процесуально-технічними питаннями використання електронного суду.

Список використаних джерел:

1. Господарський процесуальний кодекс України. 1991. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

2. Інструкція користувача підсистеми «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : наказ Державного підприємства «Центр судових сервісів» від 22.09.2021 року № 74-ОД. <http://surl.li/gvnmng>
3. Кодекс адміністративного судочинства України. 2005. <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
4. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 року № 1845/0/15-21. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21>
5. Про можливість використання Аналітично-правової системи ZakonOnline : Лист Державної митної служби України від 24.02.2023 р. № 10/10-05/7/50.
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України» : Указ Президента України від 26.08.2021 р. № 448/2021. *Офіційний вісник України*. 2021. № 70. Ст. 4418.
7. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки : Указ Президента України від 11.06.2021 року № 231/2021. *Офіційний вісник України*. 2021. № 48. Ст. 2963.
8. Цивільний процесуальний кодекс України. 2004. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Ключові слова: аналітично-правова система, Державна митна служба України, електронне судочинство, Електронний суд, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, територіальні підрозділи Державної митної служби України, юридична особа.

Key words: ZakonOnline, analytical and legal system, State Customs Service of Ukraine, digital justice, digital court, Unified judicial information and telecommunication system, territorial bodies of the State Customs Service of Ukraine, legal entity.

Гуглей Віталій Вікторович	
Фінансова безпека держави та її структурні складові	87
Чернецька Оксана Артурівна	
Правові колізії застосування ст. 44 ³ КУпАП	89
Новак Анастасія Олександрівна	
Адміністративне оскарження рішень податкових органів	92

СЕКЦІЯ 18

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ Й МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Кормич Борис Анатолійович	
Контроль та коригування митної вартості: у пошуках ефективності . . .	96
Аверочкіна Тетяна Володимирівна	
Морське судноплавство у досягненні глобальних цілей сталого розвитку ООН	99
Федотов Олексій Павлович	
Щодо впровадження європейських діджитал-практик у діяльність Державної митної служби України та її територіальних підрозділів	102
Коваль Наталія Олексіївна	
Траншипмент: як не втратити можливості?	106
Сергеев Юрій Володимирович	
Запровадження системи європейського морського «єдиного вікна»	109
Єременко Крістіна Сергіївна	
Порівняльно-правова характеристика системи збору даних IMO (DSC) та системи моніторингу ЕС (MRV)	112
Назарко Артем Аркадійович	
Деякі аспекти цифровізації територіальних підрозділів Державної митної служби України: підсистема «Електронний суд»	115

СЕКЦІЯ 19

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна	
Про проблему ототожнення адвоката з клієнтом в умовах воєнного стану	121
Пушкар Сергій Іванович	
Публічні заяви та звернення Вищої ради правосуддя у механізмі забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя	125